

TÝLOVÉ ZABEZPEČENÍ OPERAČNÍ MANÉVRUJÍCÍ SKUPINY

Zvláštnosti použití operační manévrující skupiny se zákonitě promítnou do organizace i činnosti jejího vlastního týlu, stejně jako do týlu toho velitelského stupně, který ji vysílá a všestranně zabezpečuje. Jak se tyto zvláštnosti mohou konkrétně projevit, chci ukázat na operační manévrující skupině armády.

Při organizaci týlu vojsk operační manévrující skupiny (vševojskového svazku) můžeme vidět mnoho variant. Vždy však musíme uplatnit jedinečné podmínky bojové činnosti skupiny jako celku i jejích jednotlivých částí. Pokud hledáme obecně platná kritéria a hlediska, vyjdeme z toho, že u některých týlových útvarů, jednotek a jejich částí **nemůžeme zabezpečit tzv. „klasickou“ funkci**, jak ji známe při běžné bojové činnosti. Např.:

- po zasazení skupiny a při její činnosti v operační hloubce nepříteli prakticky nemůže „na místě“ rozvinout etapy lékařské pomoci, především **etapy první odborné lékařské pomoci**. Z funkčního hlediska odborná lékařská pomoc není možná bez rozvinutí chirurgické čety a zřízení operačního sálu. O této velmi důležité etapě víme, že pracuje na místě z odborného hlediska minimálně 48 a z taktického hlediska 24 hodin;

- za stejné situace nemůže plně rozvinout **divizní nebo plukovní sklady**, přinejmenším v takových obdobích a časových intervalech, které by pro svou základní funkci potřebovaly (příprava materiálu, jeho výdej a příjem);

- ve většině případů nemůžeme rozvinout **polní pekárnu** svazku a vyrábět čerstvý chléb.

Jak vidíme, musíme u vojsk vyčleněných do operační manévrující skupiny učinit předem řadu svým způsobem **výjimečných organizačních opatření**. Z nich chci připomenout:

— před zasazením musíme vybrat ty **týlové útvary, jednotky a jejich části**, které jsou **funkčně opodstatněny** a budou se proto přisunovat s vojsky skupiny. Ostatní se soustředí pod společné velení a zůstanou po zasazení u vojsk prvního sledu. K původnímu svazku nebo útvaru a jednotkám se začlení po spojení čelních vojsk s operační manévrující skupinou. Skupina **nebude** např. brát s sebou polní pekárný, některé divizní sklady a některé části divizního zdravotnického praporu. Podobným způsobem bude probíhat výběr a třídění týlových jednotek na nižších velitelských stupních. U vševojskových útvarů nemusíme brát s sebou některé části rot — čet týlového zabezpečení;

— často bude nutné **změnit úkoly, přeorganizovat a jinak zaměřit činnost některých týlových jednotek**. Např. druhou rotu divizního automobilního praporu, která je určena v normálních podmínkách k vezení ženijního a technického materiálu, proviantu a výstroje, bude vhodné naložit především municí, zčásti PHM a jen nejpotřebnějším ostatním materiálem;

— vždy bude třeba **účelově členit týly** v rámci skupiny. Těžiště položíme na nižší velitelské stupně. Vytvoříme podmínky pro dočasnou samostatnou (izolovanou) bojovou činnost nejen z hlediska operačně taktického, ale ve stejné míře i týlového. Zásadně je nutné **začleňovat určené týlové jednotky do sestavy** nebo poblíž sestavy jimi zabezpečovaného prvku.

Všechna tato organizační opatření jsou přímo závislá na tom, jaké úkoly, cíle, po jakou dobu a především za jaké operačně taktické a nakonec i týlové situace budou plnit vojska, vyčleněná do operační manévrující skupiny.

Organizační opatření týlu vševojskové armády

Týl vševojskové armády musí ve prospěch vojsk operační manévrující skupiny učinit všechna opatření včas a prakticky před vlastním zasazením skupiny. Vycházíme z předpokladu, že pozemní spojení se skupinou, která působí v operační hloubce nepříteli, po odtržení od vlastních vojsk bude velmi omezeno nebo dočasně vyloučeno.

Orgány týlu vševojskové armády musí stanovit odpovídající posilové prostředky, tyto zavčas vyčlenit a připravit k mimořádně složité funkci. Také je nutné předat je vojskům skupiny včas, neboť pověření funkcionáři této skupiny je musí rozdělit a začlenit do bojové sestavy skupiny zpravidla nejpozději ve výchozím prostoru před zasazením.

Hodnotíme-li na úseku **zdravotnického zabezpečení** potřebu posilových prostředků, musíme uvést, že operační manévrující skupina ve většině případů nebude moci využít typického posilového prostředku zdravotnické služby armády, tzn. zdravotnického oddílu ve funkci etapy odborné lékařské pomoci. Proto přichází v úvahu její posílení;

— **všeobecně chirurgickými skupinami** z armádního odřadu posilových zdravotnických skupin. Pokud tyto budou začleněny k plukovním obvazistům, jsou schopné i zde zabezpečit nejnnutnější první a život zachraňující odbornou lékařskou pomoc;

— **prostředky pro přepravu a převážení ležících raněných** od automobilní rotý armádního autobusového zdravotnického praporu;

— **zdravotnickým materiálem**, zvláště obvazovým, některými léky, roztoky a dalšími přípravky, neboť vycházíme z toho, že rozsah svépomoci a vzájemné pomoci při zranění bude podstatně vyšší a dokonce po určitou dobu na tento druh pomoci musíme položit hlavní úsilí.

Opatření, která realizuje týl armády na úseku **materiálního zabezpečení**, budou zpravidla vycházet z nejsložitější varianty, tj. z předpokladu, že doplňování zásob a přísun materiálu po zemi bude do spojení operační manévrující skupiny s vlastními vojsky prakticky vyloučen. Dále z toho, že po zasazení skupiny můžeme v omezeném rozsahu zabezpečit k ní vzdušný přísun některých vybraných druhů materiálu, především munice. Nakonec nemůžeme vyloučit účelové využití určitých druhů kořistního materiálu v prostorech a zařízeních, do nichž skupina pronikne.

Základem opatření týlu vševojskové armády může být:

1. **Zvýšení některých vezených zásob materiálu** přímo u vojsk vyčleněných do operační manévrující skupiny, a to:

— **změnou skladby a novým rozdělením** těchto zásob, přičemž některé druhy budou vyloučeny, nebo bude omezena jejich výše;

— **maximálním využitím prostorů a míst** v bojové a ostatní technice k uložení zásob;

— **úpravami** na technice k dodatečnému uložení nebo zvýšení vezených zásob.

2. **Zvýšení zásob materiálu rozhodujících druhů**, a to cestou **změny podřízenosti naložených automobilních jednotek armády** s příslušnou částí armádního normativu vojskům operační manévrující skupiny.

3. Příprava řídicích orgánů, sil a prostředků k tomu, aby byly schopné rychle a **prakticky ohodnotit použitelnost** a vhodnost kořisti, její převzetí, přípravu a předání pro zabezpečení vojsk. Jde o přesné rozlišení a znalost druhů a typů nepřátelského materiálu. To mohou zabezpečit odborníci od kořistní služby.

Při **zvyšování zásob PHM** u vojsk operační manévrující skupiny bereme v úvahu některé zvláštnosti a technické závislosti. Rozhodující bojová technika, tj. bojová vozidla pěchoty, samohybné dělostřelectvo, obrněné transportéry a tanky i další speciální technika vyžaduje, aby PHM byly přepravovány (vezeny) pokud možno v **plnicích a velkých obalech**.

Tento požadavek je dán v první řadě způsobem doplňování zásob PHM u moderní bojové techniky (plniče, velké obaly, čerpadlo, souprava hromadného doplňování PHM).

Ná vaznost a závislost způsobů doplňování PHM by musela být v tomto případě promítnuta ještě dále. Pokud bychom uvažovali o možnosti vzdušného přísunu PHM k vojskům operační manévrující skupiny, musíme prakticky vyloučit shoz (v malých obalech). PHM pomocí vrtulníků běžného typu s přistáním se zatím rovněž přepravuje v malých obalech (sudy a baňky). Při převzetí takto přisunutých zásob PHM vzniká **technický rozpor** — kdy jsou u vojsk manévrující skupiny uvolněny velkoprostorové obaly (zmíněné plniče, přívěsy, převozní nádrže) a přisunuté PHM jsou uloženy v malých obalech. Převzetí a přečerpání takto přisunutých zásob by bylo nejen zdoluhavé, ale i funkčně

méně logické. To znamená, že PHM k vojskům operační manévrující skupiny by měly být přisunuty buď po zemi, nebo vzduchem zásadně ve **velkých objemech — obalech** (létající cisterny).

Při zvyšování **zásob munice** předpokládáme, že:

- budou **maximálně využity prostorové možnosti** bojové i ostatní techniky (včetně úprav na nich) k tomu, aby byla zvýšena hmotnost vyvezených (nesených) zásob. Několikanásobné zvýšení zásob je např. možné u pěchotní munice, některých druhů protiletadlové a další;

- určená vozidla (organická i posilová) s municí budou předána a **začleněna do sestavy dělostřeleckých jednotek**;

- dojde k **novému rozdělení zásob munice** uvnitř operační manévrující skupiny. Budou předšunuty především k motostřeleckým jednotkám a útvarům. Na stupni svazku bude ponechána pouze dispoziční **pohyblivá záloha základních druhů munice**.

Zvláštnosti vlastního týlového zabezpečení operační manévrující skupiny

Zdravotnické zabezpečení vojsk operační manévrující skupiny vychází (stejně jako v ostatních druzích bojové činnosti) z předpokládaných zdravotnických ztrát. Při odhadu zdravotnických ztrát bereme v úvahu velké rozpětí co do množství a vysokou nerovnoměrnost co do času a prostoru vzniku předpokládaných i skutečných zdravotnických ztrát.

Tyto nemůžeme kalkulovat „klasickým“ způsobem, tj. s tím cílem, abychom určili potřebu etap odborné lékařské pomoci nebo odsunových prostředků a celkový stav zabezpečení na tomto úseku. Prognózu a výchozí kalkulace zaměříme k tomu, abychom docílili optimální možný odhad:

- **vnitřní specifikace raněných** s důrazem na skupinu, která vyžaduje **objektivně neodkladnou první lékařskou odbornou pomoc**, další skupinu budou tvořit ranění a nemocní, kteří jsou schopni **dalšího pobytu v bojové i ostatní technice**, a nakonec nás bude zajímat ta část raněných a nemocných, kteří budou vzhledem ke svému stavu **vyžadovat převoz (vezení) mimo tuto techniku**, tedy na zdravotnických odsunových prostředcích nebo upravených řadových automobilech;

- **potřeby zdravotnického materiálu**, který budou vojska i síly a prostředky zdravotnické služby potřebovat k zajištění svých specifických úkolů a při činnosti operační manévrující skupiny;

- **potřeby přepravních prostředků**, na nichž budou ranění a nemocní dočasně převáženi až do míst, kde můžeme zabezpečit časově náročnější zákroky, ošetření a pomoc. To je během zastávek a přestávek v bojové činnosti, které nutně vzniknou (pro doplňování a ošetřování techniky, fyzickým stavem vynucený odpočinek osádek a obsluh, konzumace stravy apod.).

Pokud chceme tyto zásady promítnout do konkrétních kalkulací, musíme v první řadě vyjít z pravděpodobných počtů vojsk začleněných do operační manévrující skupiny. Můžeme předpokládat např. početní stavy těchto vojsk v rozmezí **10 000—12 000 osob** i více.

Respektujeme-li charakter činnosti operační manévrující skupiny, můžeme při odhadu zdravotnických ztrát učinit závěr, že tyto budou **nižší než předpokládané průměrné denní zdravotnické ztráty** vojsk, které vedou normální útočnou činnost, budou se spíše blížit ztrátám vojsk **během pronásledování**. Druhý závěr nemůžeme pochopitelně absolutizovat z toho prostého důvodu, že nepřítel musí považovat operační manévrující skupinu za rozhodující prvek našich vojsk a bude proto činit všechna dostupná opatření k tomu, aby tento prvek zničil, zastavil jeho postup a omezil jeho činnost.

Na druhé straně operační manévrující skupina **ztratí** kromě jiného svou **bojeschopnost**, dosáhnou-li celkové ztráty hodnotu 45—50 procent. Z obou skutečností můžeme proto učinit celkový závěr, že při zasazení operační manévrující skupiny s úkolem bojovat v operační hloubce nepřítel **po dobu asi čtyř dnů**, by se denní průměrné ztráty za oboustranného používání jaderných zbraní pohybovaly kolem hodnoty 10 procent početních stavů, tj. asi 1200 osob. Zdravotnické ztráty mohou být v tomto případě v rozmezí 6—7 procent, tzn. denně až **850 raněných a nemocných**.

Za celou dobu působení dosáhnou celkové ztráty v tomto případě maximálních hodnot 40—50 procent, tj. 4800—6000 osob. Zdravotnické ztráty za dobu zasazení 24—35 procent, tedy až **4500 raněných a nemocných**.

Z celkového počtu těchto raněných a nemocných můžeme předpokládat, že až **50 procent** všech bude mít charakter **těžkých zranění**, tzn. denně přes 400, za operaci přes 1600. Taková prognóza je při řešení otázek zdravotnického zabezpečení rozhodujícím východiskem. Z ní můžeme učinit tento závěr:

1. Naproti většina ostatních kategorií raněných (střední a lehké) by **zůstala po ošetření v bojové a ostatní technice** (denně asi 400).

2. Těžce ranění a nemocní, jichž vznikne denně cca přes 400, by museli být po ošetření **dočasně vezeni** na zdravotnických odsunových nebo jiných nebojových vozidlech.

3. Z celkového počtu raněných a nemocných asi 20 procent, tj. denně asi 160—170 raněných a nemocných, **musí být** od operační manévrující skupiny **odsunuto na ty etapy**, které jim mohou poskytnout nezbytnou pro život zachraňující pomoc. Ve většině případů to bude nemocniční základna a její oddělení, která jsou rozvinuta k zabezpečení vojsk v dotyku.

Pokud odsun nebudeme moci jakýmkoliv způsobem (včetně letecky) zabezpečit, a to v potřebném čase, o tento počet denně se budou **zvětšovat nenávratné ztráty osob u vojsk operační manévrující skupiny**.

Předpověď ztrát a organizace zdravotnického zabezpečení vychází ze skutečností, že operační manévrující skupina bude plnit úkoly podle zámyslu, plánovaných cílů a předpokladů. Pokud by došlo k výjimečným situacím, například ke skupinovým úderům jadernými zbraněmi na tuto skupinu, museli bychom použít dalších výjimečných opatření.

Zdravotnická služba může mít u operační manévrující skupiny k dispozici vlastní organické prostředky k tomu, aby najednou naložila a vezla do 300 ležících raněných. K tomu, aby byl převážen odhadnutý počet ležících raněných (400), musí být posílena prostředky armády.

Z kalkulací je zřejmé, že rovněž tato skupina raněných a nemocných by měla být co nejdříve odsunuta od operační manévrující skupiny. Jinak bychom již druhý den museli k převážení těchto ležících raněných a nemocných využívat i nákladních automobilů.

Na úseku **materiálního zabezpečení** musíme rozhodující pozornost věnovat těm druhým materiálům, které přímo ovlivňují bojovou činnost operační manévrující skupiny.

Manévrový charakter činnosti a vysoká tempa po zasazení (80—100 km) vedou k tomu, že u vojsk operační manévrující skupiny musíme kalkulovat s vysokými hodnotami skutečné **denní spotřeby PHM**. U celé skupiny můžeme kalkulovat s průměrnou denní spotřebou zhruba 700 m³ PHM.

Pokud nedojde k uhrazení spotřebovaných zásob PHM během jediného dne bojové činnosti, zůstanou na konci dne zásoby PHM pouze u techniky a ve skladech nejnižších stupňů.

Při zabezpečení PHM musíme proto vycházet z předpokladu, že:

- na konci bojové činnosti skupiny mohou zásoby PHM **poklesnout až k hranici nesnížitelných zásob**. To znamená, že část úhrady denní spotřeby půjde na vrub pohyblivých zásob;

- u tankové divize i po zasazení budou **udrženy zvýšené zásoby**, které představují asi 20 % denní spotřeby PHM (sudy na tancích).

- zvýšíme zásoby PHM u vojsk operační manévrující skupiny **podřízením cisternových jednotek armády**. Při čtyřdenním nasazení by nejméně dvoudenní spotřeba měla být hrazena takto zvýšenými zásobami, což představuje zhruba 1000 m³ PHM, tedy jednu cisternovou rotu vševojskové armády;

- ostatní optřebu musíme uhradit alespoň **jedním přísunem k operační manévrující skupině nebo využitím kořisti**. Větší sklad PHM v operační hloubce nepříteli může být jedním z cílů pro operační manévrující skupinu.

Kalkulace **potřeby munice** pro dělostřelectvo začleněné do operační manévrující skupiny vychází a respektuje rovněž zvláštnosti bojové činnosti této skupiny. Většinou bude v její činnosti převládat manévr pod palbou, jak to dokazuje sám název skupiny. Dělostřelectvo bude působit krátkými a účinnými přepady a nebude docházet k jeho většímu soustřeďování.

Z těchto hledisek předpokládáme, že by denní průměrná spotřeba munice mohla dosahovat cca 0,4 palebného průměru. U operační manévrující skupiny, jejíž jádro tvoří tanková divize, můžeme tuto operačně kalkulační jednotku konkretizovat na hodnotu přibližně 400 tun, za celou dobu činnosti by mohla spotřebovat cca 1600 tun munice.

Přítom předpokládáme, že 50 % této potřeby uhradíme ze zvýšených zásob, a to těch, které jsou vezeny na organických vozidlech útvarů jednotek i svazku skupiny (hmotnost asi 800 tun). V daném případě by nedocházelo ke zvětšování tílu a délek proudů.

Daný úkol můžeme zabezpečovat takto:

- **využitím přepravní kapacity** druhé rotu automobilního praporu divize (uvolněnou jak jsem uvedl), jejíž přepravní kapacita je cca 600 tun;

- **novým rozdělením zásob u rot týlového zabezpečení** motostřeleckých a dělostřeleckých útvarů, čímž můžeme získat pro municí cca 200 tun;
- **novým rozdělením zásob u čet týlového zabezpečení** a improvizovanými úpravami techniky získat kapacitu pro přepravu munice asi 100 tun.

Zbytek požadované munice musí přisunout vševojsková armáda v druhé polovině činnosti podle konkrétní situace i **vzduchem**. Při tomto způsobu přepravy by se účelově využilo přepravní kapacity uvolněných prostředků ke zdravotnickým odsunům raněných a nemocných od operační manévrující skupiny. Pokud nebude možné za zvlášť složité situace zabezpečit přísun vzduchem a ani po zemi za ozbrojeného doprovodu a účinného zajištění, musíme řešit obdobná opatření jako v případě zabezpečení PHM. Vojskům operační manévrující skupiny před zasazením předáme vozidla s municí a vytvoříme zvýšené zásoby na vozidlech vševojskové armády. Konkrétně to představuje cca jednu naloženou automobilní rotu s municí.

Týlové zabezpečení operační manévrující skupiny je úkol složitý. Týl disponuje potřebnými silami i prostředky, které můžeme plně využít k tomuto zabezpečení. Předpokladem úspěchu při plnění tohoto úkolu je, že musíme důsledně respektovat zvláštnosti bojové činnosti operační manévrující skupiny a jim plně přizpůsobit i činnost jednotlivých prvků jen těch stupňů, které ji zabezpečují.